

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **A. A.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** Odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2015, č. j. OAM-539/ZA-ZA04-ZA04-2015, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 Az 32/2015 – 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 7. 2015, č. j. OAM-539/ZA-ZA04-ZA04-2015, (dále jen „napadené rozhodnutí“) nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Toto rozhodnutí napadl žalobce žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), přičemž současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Návrh na ustanovení zástupce zamítl městský soud usnesením ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 Az 32/2015 – 22 (dále jen „napadené usnesení“). Dospěl přitom k závěru, že nejsou splněny zákonem stanovené podmínky pro vyhovění žádosti, jelikož žalobce věrohodným způsobem nedoložil své majetkové poměry. Soudu sdělil, že je odkázán na finanční pomoc své manželky, která má příjem 10.000 Kč měsíčně a za bydlení

platí 10.000 Kč měsíčně. Je pak otázkou, z jakých příjmů platí tříčlenná rodina stravu, jízdné, ošacení a ostatní potřeby. Z toho vyplývá, že žalobce musí mít ještě jiné příjmy, které soudu neuvedl, tudíž dostatečně a především věrohodně nedoložil, že splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

II.
Kasační stížnost

[2] Žalobce / stěžovatel / brojí proti napadenému usnesení včas podanou kasační stížností. V kasační stížnosti uvádí, že *„Právo na spravedlivý proces je zakotveno v čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 a 7 Úmluvy o ochraně lidských práv. Judikatura Ústavního soudu vytvořila doktrínu, podle níž je právo na spravedlivý proces komplexně tvořeno celou pátou hlavou Listiny, a zahrnuje tak mimo jiné právo na obhajobu a právo na tlumočníka. Žalobou ze dne 20. 8. 2015 jsem požádal o ustanovení advokáta, aby mohl žalobu doplnit. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2015, doručeno 22. 9. 2015 má žádost o ustanovení zástupce byla zamítnuta. Domnívám se, že v mém případě došlo k pochybení. Jsem cizinec, špatně mluvím česky, a proto neměl možnost doplnit žalobu bez pomoci advokáta"*. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k novému projednání. Zároveň požádal o ustanovení advokáta za účelem doplnění kasační stížnosti.

III.
Posouzení kasační stížnosti

[3] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.") přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[4] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost **není** důvodná.

[5] Soud přitom nezjistil, že by v řízení před městským soudem bylo porušeno právo stěžovatele na tlumočníka ve smyslu čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. V řízení před správním soudem má soud povinnost ustanovit tlumočníka, jakmile vyjde najevo, že je toho potřeba k uplatnění práv účastníka řízení [srov. § 18 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve spojení s § 64 s. ř. s.]. Ústavní soud ve svém plenárním stanovisku ze dne 25. 10. 2005, st. 20/05, publ.: Sb. n. u. ÚS - ročník 2005, svazek 39, s. 487, uvedl, že *Základní právo účastníka řízení na pomoc tlumočníka ve smyslu čl. 37 odst. 4 Listiny nelze rozšiřovat pomocí interpretace, resp. konkretizace čl. 36 odst. 1 Listiny jako obecného ustanovení o spravedlivém řízení. Základní právo garantované čl. 37 odst. 4 Listiny nedopadá na písemný styk soudu s účastníky řízení a naopak*. Z citovaného článku Listiny tedy zásadně plyne pouze nutnost tlumočení při ústní komunikaci účastníka

řízení neovládajícího český jazyk se soudem (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2006, č. j. 8 Azs 85/2005 - 101). V řízení před správními soudy doposud žádné ústní jednání neproběhlo. Ze soudního spisu nadto vyplývá, že stěžovatel žije na území České republiky (s výjimkou půlročního pobytu ve vlasti v roce 2001) nepřetržitě od roku 1999, tedy více než šestnáct let. Pohovor o žádosti o mezinárodní ochranu před žalovaným byl dne 16. 6. 2015 veden na vlastní žádost stěžovatele v českém jazyce a v českém jazyce podal stěžovatel též správní žalobu a kasační stížnost včetně žádosti o ustanovení advokáta za účelem jejich doplnění.

[6] Dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má *každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení*. Právní pomocí v řízení je nutné rozumět možnost angažování právního profesionála či osoby znalé práva, na niž nemůže orgán veřejné moci působit tak, aby jednala proti zájmu toho, komu pomáhá. Protože toto právo je zaručeno bez omezujících podmínek, musí být právní pomoc dostupná i těm, kteří si ji nejsou s to opatřit smluvně (srov. Wagnerová, E.; Šimíček, V.; Langášek, T.; Pospíšil, I. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2012, s. 931).

[7] Uvedené právo však nelze chápat tak, že by měl v soudním řízení každý právo na bezplatnou právní pomoc prostřednictvím právního zástupce ustanoveného soudem. Účelem institutu ustanovení zástupce je zajistit právní pomoc hospodářsky slabým osobám, dle § 35 odst. 8 s. ř. s. je tedy možné ustanovit zástupce pouze tomu, kdo splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků z důvodu nedostatku prostředků. Podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.*

[8] Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 2. 11. 2015, č. j 6 As 220/2015 – 14, jímž zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce v řízení o kasační stížnosti, uvedl: *Rozhodnutí o tom, zda lze přiznat účastníku řízení osvobození od soudních poplatků, je vázáno na prokázání okolnosti, že účastník řízení nemá dostatečné prostředky. Současně však věta druhá citovaného ustanovení soudního řádu správního stanoví, že přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Je proto výlučně na účastníku samém, aby svoji materiální situaci soudu dostatečně konkrétně popsal a současně, aby projevil zákonem požadovanou aktivitu a předložil (pokud možno současně se žádostí o osvobození) doklady prokazující nedostatek finančních prostředku (údaje o výši svých příjmů a výdajů) a svou nemajetnost (výčet svého majetku, zejména vyšší ceny a nemovitosti). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, č. 537/2005 Sb. NSS) a žádosti nevyhoví. Stejně tak jí nevyhoví, budou-li sdělené údaje neúplné nebo nepravdivé.*

Nejvyšší správní soud nepochybuje o tom, že status osoby žádající o mezinárodní ochranu negativně ovlivňuje výdělkové poměry stěžovatele. Současně je však zřejmé, že stěžovatel žije mimo pobytové středisko nebo zařízení pro zajištění cizinců, a přesto nijak k výzvě soudu

nedoložil, z jakých zdrojů hradí vznikající náklady, zejména pravidelné náklady na bydlení, základní životní potřeby, na ošacení, na osobní hygienu apod. To navíc za situace, kdy tvrdí, že má vyživovací povinnost ke dvěma svým dětem. Pokud by údaje uvedené v prohlášení byly pravdivé a stěžovatel by skutečně neměl žádné příjmy ani majetek či úspory, neměl by na uspokojování svých životních potřeb, úhradu nákladů na bydlení nebo plnění vyživovací povinnosti ke dvěma dětem vůbec žádné prostředky. Z těchto důvodů má Nejvyšší správní soud za to, že údaje uvedené stěžovatelem v prohlášení nepředstavují úplné doložení jeho majetkových a výdělkových poměrů.

[9] Na těchto závěrech Nejvyšší správní soud trvá a ze stejného důvodu má za to, že stěžovatel ani v řízení před městským soudem věrohodně a především úplně nesdělil své majetkové a výdělkové poměry a městský soud se tudíž nedopustil nezákonnosti, pokud žádost stěžovatele o ustanovení zástupce z těchto důvodů napadeným usnesením zamítl.

[10] Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti netrval na povinném zastoupení advokátem, jelikož tuto povinnost má dle § 105 odst. 2 s. ř. s. stěžovatel jen tehdy, směřuje-li kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu podaném ve věci samé či o jiném návrhu, jenž je spojen s poplatkovou povinností (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j 1 As 196/2014 - 19). Bylo tedy možné kasační stížnost věcně projednat.

[11] Závěrem lze dodat, že Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 2. 11. 2015, č. j 6 As 220/2015 – 14, vyzval stěžovatele k doplnění kasační stížnosti bližší skutkovou a právní konkretizací kasačních důvodů. Stěžovatel na výzvu nijak nereagoval. Soud přesto shledal, že kasační stížnost je projednatelná, a to v té míře obecnosti, v níž byly kasační důvody dosud formulovány. Přitom vycházel ze zásady, že *míra precizace žalobních bodů tedy do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod - byť i vyhovující - obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej* (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, publikovaný pod č. 2162/2011 Sbírky rozhodnutí NSS).

IV.
Závěr a náklady řízení

[12] Ze všech výše uvedených důvodů vyplývá, že napadené usnesení není nezákonné z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto mu nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení, žalovanému žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

pokračování

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. ledna 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu